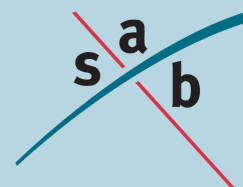

Quick scan flora en fauna

Biest-Houtakker, Biestsestraat 98-100

Gemeente Hilvarenbeek

Datum: 4 februari 2009
Projectnummer: 90539.01

INHOUD

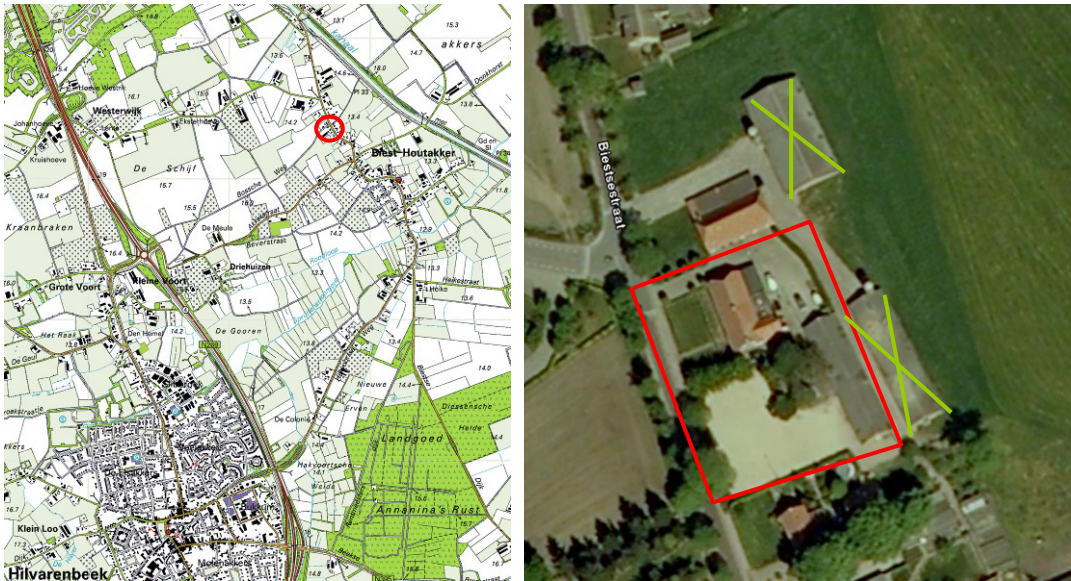
1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen	3
2	Toetsing	5
2.1	Onderzoeksmethodiek	5
2.2	Beschermde gebieden	5
2.3	Voorkomen van beschermde soorten	5
3	Conclusie	10
3.1	Gebiedsbescherming	10
3.2	Soortenbescherming	10
3.3	Zorgplicht	11
3.4	Aanbevelingen	11

Bijlage 1: Literatuurlijst

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In Biest-Houtakker (gemeente Hilvarenbeek, provincie Noord-Brabant) is aan Biestsestraat 98-100 de bouw van twee nieuwe woningen beoogd. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurregelgeving. Voorliggende quick scan flora en fauna is opgesteld door SAB en geeft een eerste inzicht in de doorwerking van de natuurwetgeving op deze plek.

Globale ligging plangebied (luchtfoto: Google Earth). Noot: de luchtfoto komt niet meer overeen met de huidige situatie, de twee oostelijke gebouwen op de foto zijn reeds gesloopt (groen kruis).

Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden moet eerst een onderzoek plaatsvinden in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 en eventuele andere natuurregelgeving. Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning uitspraken zijn gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het plangebied is beoordeeld op geschiktheid voor beschermde planten en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten en beschermde natuurgebieden. Dit heeft geresulteerd in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen

Het plangebied ligt ten noordoosten van Hilvarenbeek, ten zuidoosten van Tilburg en ten noorden van de kern Biest-Houtakker in een open agrarisch gebied. De directe omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door agrarische akker- en weidegronden. Groene elementen zijn aanwezig in de vorm van bomenrijen en enkele kleinschalige bosschages. Grotere natuurgebieden liggen ten noorden (Kampina) en ten zuiden (Misperleindsche heide) van Biest-Houtakker.

In de huidige situatie wordt het plangebied omgeven door agrarische gronden en woningen. Het noorden en oosten wordt begrensd door deze weidegronden. De grens in het noorden wordt tevens gevormd door een bestaande schuur. De zuidelijke grens van het plangebied wordt begrensd door een woning met erf. De Biestsestraat vormt de westelijke grens van het plangebied. Tijdens het veldbezoek bleek dat een tweetal schuren reeds gesloopt waren.

Globale indruk huidige situatie plangebied: woonhuis (boven), paardenbak (rechtsonder), schuur (linksonder) (foto's SAB)

Het plangebied bestaat uit een woonhuis, tuin, schuur enkele bomenrijen en een paardenbak. Voor de rest betreft het een verhard terrein. Op deze locatie is de sloop van de bestaande woning beoogd en nieuwbouw van een tweetal vrijstaande woningen. Groene elementen zullen zo veel mogelijk worden behouden in het plangebied. In onderstaand figuur is een globale indicatie gegeven van de toekomstige situatie. In de toekomstige situatie zal het agrarische karakter van de omgeving verdwijnen, aangezien de gesloopte stallen herbouwd worden als kleinschalige industrie.

Globale indruk toekomstige situatie plangebied

2 Toetsing

2.1 Onderzoeksmethodiek

Het Natuurloket geeft in het kilometerhok waarbinnen de planlocatie en haar invloedsgebied is gelegen (138-391), het voorkomen van beschermde broedvogels en zoogdieren weer. Binnen het kilometerhok zijn niet alle soortgroepen even goed onderzocht en het plangebied maakt een klein onderdeel uit van de betreffende kilometerhokken. Daarom is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen maar de quick scan vooral te baseren op de biotoopinschatting door een ecooloog van SAB. Zie bijlage 1 voor de literatuurlijst.

Op 2 december 2009 en op 28 januari 2010 heeft een ecooloog van SAB het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortengroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; zowel het tijdstip (buiten het groeiseizoen van planten en deels buiten het actieve seizoen van diverse diergroepen) als het eenmalige karakter zijn hiervoor niet toereikend.

2.2 Beschermde gebieden

Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde gebied beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 betreft het Natura 2000-gebied "Kempenland-west". Dit beschermde gebied ligt op ongeveer 2.000 meter afstand. Gezien tussenliggende elementen (bos en wegen), de afstand en het lokale karakter van de ingreep zijn zowel directe als indirecte negatieve effecten van de plannen op het beschermde gebied niet te verwachten.

Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied ligt niet binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het dichtstbijzijnde gebied dat aangewezen is als EHS ligt 300 meter ten noordoosten van het plangebied en betreft het Wilhelminakanaal. Gezien de ligging buiten de EHS is geen sprake van directe aantasting van de EHS. Indirecte effecten op de EHS zijn gezien de afstand en kleinschalige ingreep tevens niet te verwachten.

2.3 Voorkomen van beschermde soorten

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

2.3.1 Vaatplanten

Binnen het plangebied zijn weinig potentiële natuurlijke groeiplaatsen voor planten aanwezig. Het grootste deel van het plangebied is bebouwd en verhard. De groene delen bestaan uit een tuin en enkele bomen. Van een stabiel ecosysteem is geen sprake en bijzondere groeiplaatsen zijn niet aanwezig. De aangetroffen plantensoorten zijn afhankelijk van een voedselrijk ecosysteem. Strikt beschermde vaatplanten worden binnen het plangebied niet verwacht. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft.

2.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Binnen het plangebied zijn een grasveld, enkele rommelhoekjes en ruigten aanwezig en de locatie ligt in het buitengebied. Hierdoor zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten als kleine marterachtigen, (spits)muizen, Egel, Konijn en Mol niet uit te sluiten. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Sporen en individuen van strikt beschermde grondgebonden zoogdieren zijn niet aangetroffen in het plangebied. Op basis van verspreidingsgegevens en het intensieve gebruik van het plangebied worden vaste rust- en verblijfplaatsen van strikt beschermde soorten niet verwacht in het plangebied. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

2.3.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Boombewonende soorten worden voornamelijk aangetroffen in holtes en achter loshangend schors. Gebouwbewonende soorten hebben hun verblijfplaats in spouwmuren, achter gevelbetimmering, onder het dakbeschot of op ongebruikte zolders. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruikmaken.

Voor de plannen worden geen bomen gekapt waardoor negatieve effecten op boombewonende soorten zijn uit te sluiten. Binnen het plangebied wordt het huidige woonhuis gesloopt. Het woonhuis is grotendeels opgebouwd uit enkelsteens muren zonder spouwgaten. De zuidelijke muur heeft een spouwmuur die alleen toegankelijk is via de dakrand. De mogelijke toegangsgaten tot deze spouwmuur zijn onderzocht. Hieruit is gebleken dat de spouwmuur door de aanwezigheid van spinnenrag niet in gebruik is als verblijfplaats van vleermuizen.

Verder is het woonhuis bedekt met dakpannen en heeft zolders die niet bewoond zijn en gedeeltelijk worden gebruikt als opslagplaats. Een klein gedeelte van deze dakpannen is aan de binnenzijde geïsoleerd (boven woongedeelte). Invliegopeningen tot achter de isolatie zijn niet aanwezig, omdat een aanbouw van ongeveer drie hoog op deze locatie aanwezig is en geen losse dakpannen aanwezig zijn. Op de zolder boven de garage is ook spinnenrag aanwezig aan de achterzijde van de dakpannen. Ook liggen de dakpannen erg strak op het dakplinten, waardoor weinig tot geen ruimte aanwezig is om tussendoor te kruipen. Sporen van vleermuizen (keutels, vliedervleugels) zijn niet aangetroffen op de zolders. Overwinterende vleermuizen worden hier

niet verwacht, aangezien het in de winterperiode vriest op de zolders (mondelijke mededeling eigenaresse). Op basis van voorstaande zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen niet te verwachten in het gebouw. Negatieve effecten op vleermuizen zijn met de plannen niet te verwachten en nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

Wel wordt aanbevolen de toekomstige gebouwen geschikt te maken voor vleermuizen door gevelbetimmering toe te passen, toegankelijke spouwmuren te maken of door een gedeelte van de zolder toegankelijk en geschikt te maken.

Isolatie materiaal en spinnenrag (links) en ongebruikte zolder (rechts)

2.3.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn vogels waargenomen zoals Merel, Ekster, Koolmees, Pimpelmees, Vink en Kauw. Verder is een oude nestlocatie van de Huiszwaluw aanwezig op de zuidelijke windveer. Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen van deze soorten. Voor de meeste vogels loopt dit broedseizoen globaal van half maart tot half juli. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Het plangebied met struweel en bomen is geschikt als broedgelegenheid voor veel vogels.

Jaarrond beschermde vogelsoorten

In het kader van de Flora- en faunawet zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van enkele vogelsoorten jaarrond beschermd. Dit betekent dat nestlocaties van deze soorten het gehele seizoen beschermd zijn. Hierin worden vier categorieën onderscheiden:

- 1 Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
- 3 Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruikmaken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

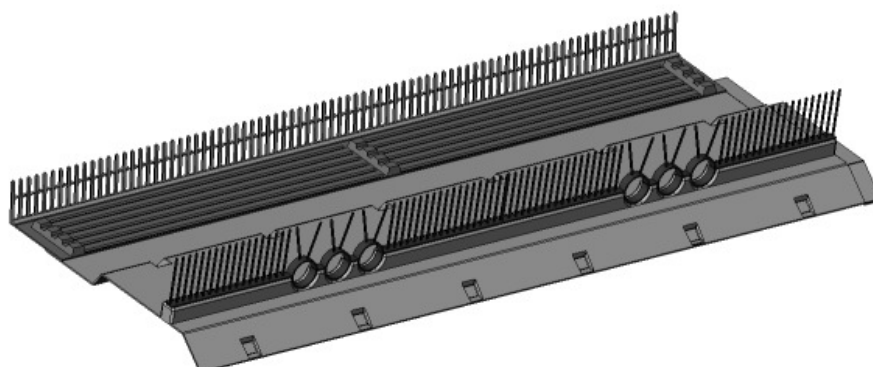
Huismus

In de omgeving van het plangebied komt de Huismus voor. De soort is een koloniebroeder en afhankelijk van menselijke invloeden. De Huismus broedt met name in dorpen, boerderijen en middeloude stadswijken met ouderwetse dakpannen en plekken onder daken waar voldoende ruimte is om tot broeden te komen (SOVON, 2002). De soort gaat in Nederland steeds verder achteruit en verliest nestgelegenheid door nieuwbouwwoningen die volledig geïsoleerd zijn en waar geen ruimte meer is tussen dakpannen. Binnen het plangebied is onder de dakrand van het te slopen woonhuis uitwerpselen en nestmateriaal van de Huismus aangetroffen. Met een zekere grenzende waarschijnlijkheid broedt de Huismus in het plangebied, dit wordt ook bevestigd door de bewoners. Het verwijderen van nestlocaties van de Huismus (zowel buiten als in de broedperiode) is een overtreding van de Flora- en faunawet. Om overtreding te voorkomen is het noodzakelijk om voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden nieuwe nestgelegenheden voor de soort te creëren. Dit kan gedaan worden door in de directe omgeving nestkasten van de Huismus op te hangen óf door de nieuwe woning, dat eerder gebouwd wordt dan dat het huidige huis gesloopt wordt, geschikt te maken voor de Huismus. De nieuwe woning kan geschikt gemaakt worden voor de Huismus door een vogelvide (zie afbeelding op de volgende pagina) te plaatsen onder de dakrand of door het dakbeschoot toegankelijk te houden voor de soort om onder het dak te broeden. De sloop van het woonhuis dient verder plaats te vinden buiten het broedseizoen van de Huismus.

Met het toepassen van bovengenoemde maatregelen wordt de functionaliteit van het plangebied voor de Huismus niet aangetast en is geen sprake van overtreding ex artikel 75 van de Flora- en faunawet.

Aangetroffen sporen van de Huismus in het plangebied (foto SAB, 2009)

Vogelvide (bron Vogelbescherming, 2008)

Sporen of nestlocaties van overige strikt beschermde jaarrond beschermde soorten zijn niet aangetroffen. Nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

2.3.5 *Amfibieën*

Binnen en direct nabij het plangebied zijn geen watervoerende elementen (voor voortplanting) aanwezig en bossages worden niet gekapt (voor overwintering). Om deze reden worden negatieve effecten op strikt beschermde soorten niet verwacht. Voor algemeen voorkomende soorten (Gewone pad, Bruine kikker), die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

2.3.6 *Reptielen*

De meeste reptielensoorten houden zich met name op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijvoorbeeld heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). Alleen de ringslang houdt zich in nattere gebieden met een meer natuurlijke oeverzone. Op basis van de binnen het plangebied aanwezige biotopen (verhard erf en grasland (tuin)) is het voorkomen van reptielen niet waarschijnlijk. Negatieve effecten op reptielen worden niet verwacht, aangezien geen groene elementen worden verwijderd.

2.3.7 *Vissen*

In het plangebied zijn geen permanent watervoerende elementen aanwezig, daarom kan de aanwezigheid van vissen worden uitgesloten.

2.3.8 *Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen*

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Dergelijke biotopen komen niet in het plangebied voor. Overige strikt beschermde soorten als mollusken en weekdieren zijn ook niet te verwachten gezien de biotopen.

3 Conclusie

Het plangebied betreft een perceel aan de Biestsestraat 98-100 te Biest-Houtakker (gemeente Hilvarenbeek, provincie Noord-Brabant). Op deze locatie is de sloop van het huidige woonhuis beoogd. Een tweetal gebouwen is reeds gesloopt. Beoogd is op het perceel een tweetal vrijstaande woningen te bouwen. Voor deze ingreep wordt uitgevoerd, dienen de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties in het kader van de geldende natuurwet- en regelgeving in beeld te zijn gebracht.

3.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden. Het plangebied ligt op 2.000 meter afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied "Kempenland-west". Verder ligt de EHS op ongeveer 300 meter van het plangebied (Wilhelminakanaal). Gezien tussenliggende elementen (bos en wegen), de afstand en het lokale karakter van de ingreep zijn zowel directe als indirecte negatieve effecten van de plannen op beschermde gebieden niet te verwachten.

Voor dit plan is een vergunning in het kader van de Nb-wet niet noodzakelijk.

3.2 Soortenbescherming

Algemene soorten

De meeste van de mogelijk in het plangebied voorkomende soorten vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet (tabel 1), zoals Mol, Konijn en enkele muizensoorten. Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

Strikt beschermde soorten

Op basis van verspreidingsgegevens, biotoop van het plangebied en habitateisen van soorten zijn strikt beschermde vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen en insecten niet te verwachten binnen het plangebied. De Huismus broedt met zekerheid grenzende waarschijnlijk in het te slopen woonhuis. Voor deze soorten geldt, bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen, een ontheffingsplicht in het kader van de Flora- en faunawet.

Huismus

Het aantasten van een nestlocatie van de Huismus (sloop woonhuis) betreft een overtreding ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen dienen mitigerende maatregelen genomen te worden, zodat de functionaliteit van het plangebied voor de Huismus niet wordt aangetast. De volgende maatregelen dienen uitgevoerd te worden:

- Het is noodzakelijk om voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden nieuwe nestgelegenheden voor de soort te creëren. Dit kan gedaan worden door in de directe omgeving nestkasten van de Huismus op te hangen óf door de nieuwe woning, dat

eerder gebouwd wordt dan dat het huidige huis gesloopt wordt, geschikt te maken voor de Huismus.

- Het toekomstige gebouw moet geschikt worden gemaakt voor de Huismus. Dit kan gedaan worden door een zogeheten “Vogelvide” te plaatsen onder de dakrand of door, voor huismussen toegankelijke openingen onder de dakrand te laten, zodat de soort in het dakbeschot zijn nest kan maken.
- De sloop van het gebouw dient plaats te vinden buiten de broedperiode van huismussen.

Met het toepassen van bovengenoemde maatregelen wordt de functionaliteit van het plangebied voor de Huismus niet aangetast en is geen sprake van overtreding ex artikel 75 van de Flora- en faunawet.

3.3 Zorgplicht

Verder is een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet altijd van toepassing:

- in het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) mogen de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. Werkzaamheden tijdens deze periode zouden leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren.
- op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen. Zodat het plangebied ongeschikt is voor dieren.

3.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te bouwen woning;
- als er een zolder of vliding wordt aangelegd, zou deze niet helemaal geïsoleerd kunnen worden. Hierdoor wordt de zolder mogelijk een geschikt verblijf voor vleermuizen.

Bijlage 1: Literatuurlijst

Bos, F., Bosveld, M., Groenendijk, D., Swaay van, C., Wynhoff, I. De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea.-Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis. KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C., Thissen, J.B.M. 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Nederlands vereniging voor libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odoneta). Nederlandse fauna 4. Nationaal en Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrates Survey-Nederland, Leiden.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998, 2000, Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Vogelbescherming. 2008. De huismus anno 2008. Update van het actieplan huismus van Vogelbescherming Nederland.

Provincie Brabant, CD-ROM. Rekening houden met Habitatrichtlijnsoorten in Noord Brabant.

Websites:

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.natuurloket.nl

www.vogelbescherming.nl

www.minlnv.nl